

מכתבי קוראים...

פרסים וקנסות ומה שביניהם או – מה השכילו "חכמינו" בתקנותיהם?

מתוך מאמר בעיתון 'הארץ' שכותרתו:

מאיזה צד מרוחה החמאה

**כבר כמה חודשים אפשר למצוא חמאה ברשתות השיווק
רק חמאה יקרה מתוצרת חוץ, למה?**

כמובן, כולנו יודעים מדוע ייצור החלב השנה קטן: פרסים מוגברים (4%) לתאים סומטיים נמוכים שגרמו בתחילה השנה להוצאת פרות סומטיות (?) מהעדרים על מנת לקבל פרסים גבוהים. קנסות חלב חורף ובמיוחד קנס של 80% ממחיר המטרה על חלב שנקרא עודף ב', ייצור חלב חורף מעל 6% שאינו חוזר ליצרן, גם אם הוא נמצא בחוסר ביצוע בקיץ.

ציטוט קטע מתוך מכתב שנשלח על ידי החתום מטה מתאריך 17.9.1999 למועצת החלב לקראת דיון בהחמרה של קנסות החורף והגדלת פרסי הקיץ לחלב שיעבור מחורף לקיץ בשנת 2001:

"כבר מתחילת מדיניות תשלום גבוה יותר לחלב קיץ והעברת ייצור החלב מחורף לקיץ נראתה לי אפשרות זאת לא נכונה ובעייתית.

כידוע, מדינת ישראל היא מדינה חצי מדברית ובלי מספיק מקורות מים, ולמעשה בכל אזורי הארץ (למעט אזורים קטנים בגליל העליון ובצפון רמת הגולן) התנאים לייצור חלב בקיץ לפרות החלב הינם קשים ביותר. לכן באזורים החמים במיוחד של המדינה (העמקים החמים) הנהיגו כבר לפני עשרות בשנים כיוון ומדיניות של המלטות סתיו וחורף והיו מוכרים פרות אשר לא התעברו עד סוף החורף, על מנת שלא לעבר אותן מאוחר יותר ולקבל המלטות קיץ.

כאשר אנו בוחנים על ציר הזמן את תוצאות המשקים מאזורים אלה בחלב, שומן, חלבון והתעברות, אנחנו מופתעים לראות שלמרות שהם נמצאים באזורים החמים ביותר, התוצאות שלהם מהשורה הראשונה ברפתות

"המחסור בחמאה נבע מהקטנת ייצור החלב בחודשי הקיץ החמים יולי-אוגוסט, תפוקת הפרות ירדה והן לא הצליחו לייצר כמות חלב מספקת. כדי לפצות על המחסור בחלב לייצור החמאה, יש צורך בכמות יותר גדולה של שומן, ומכיוון שגם השומן חסר, הוחלט על הגדלת ייבוא השומן, אלא שאז התברר שהשומן המיובא אינו עונה על דרישת הכשרות בחמאה הישראלית." סוף ציטוט מדברי מנכ"ל מועצת החלב.

כאן נשאלת השאלה, מה קרה? מדוע הפרות לא ייצרו מספיק חלב בקיץ? הרי כבר מספר שנים מסבירים לנו, שלא ניתן לפרות לייצר חלב בחורף ונעביר ייצור חלב מחורף לקיץ. כמובן, ההסבר מלווה בקנסות מתאימים; הרפתנים והפרות התאימו עצמם לדרישות והשנה במיוחד הצלחנו לא לייצר חלב בחורף ועמדנו בפעם הראשונה בעשרות שנים בחוסר ביצוע חלב חורף מול המכסה של כ-שבעה מיליון ליטר חלב.

על מנת לעמוד בייצור חלב בקיץ הקימונו מערכות צינור לתפארת מדינת ישראל שלוו במענקים מתאימים. אבל מה לעשות ובהמשך החורף הגיע הקיץ והפרות שלא למדו קרוא וכתוב לא רק שלא הצליחו לייצר את חוסר החלב של החורף אלא הגדילו את מחסור בחלב תוך מספר חודשים בעוד כשלושים מיליון ליטר חלב.

את החסר צריך להשלים ועל מנת לספק את דרישת השוק והצרכנים לחלב ומוצריו מייבאים אותו מחו"ל ואת החלב החסר מייצרים רפתני אירופה ואחרים, על חשבון היצרנים המקומיים.

- הגיע הזמן שלמרות פתיחת השווקים "לכפר אחד גדול", מדינת ישראל עדיין נמצאת במזרח התיכון ובתנאים שונים (גם אקלים וגם בטחוני) ממדינות כמו באירופה.
- ב. העברת חוק החלב בכנסת.
  - ג. ביטול הרפורמה.
  - ד. ביטול קנס על חלב עודף ב' או לקבוע מינימום של 15% מייצור החלב בחורף כסף לקנס עודף ב'.

אהוד אהרונוב
 גבעת יואב

HOARD'S DAIRYMAN

במה ישראל שונה מארה"ב?

בין היתר, בהקף התמיכה הממשלתית בחקלאים. הירחון הווארד'ז דיירימן מראשית אוקטובר דאשתקד הביא ידיעה, שבשנת התקציב האחרונה שילמה ממשלת ארה"ב לחקלאיה (לא רק יצרני חלב, כמובן) סך של 23.3 מיליארד דולר, שהם כ-42% של אומדן רווח הנטו של כלל החקלאים. (זה שלושה מיליארד דולר יותר מאשר בשנת 1999, וכמעט 15 מיליארד \$ יותר ממוצע סך כל התשלומים הישירים מאת ממשלת ארה"ב לחקלאיה בשנים בין 1994 ו-1998). זה די מפתיע לגבי ארץ המצהירה ודורשת ביטול הסובסידיות וכדומה (ראה הסכמי WTO, GATT); הכל למען שוק עולמי חופשי!

כמו כן מסופר שם בהמשך, שטרם הספיקו החקיקה לגבי כמה סעיפים בתקציב ארה"ב לשנת 2001, הנוגעים לאופי והקף הרכישות של תוצרת חקלאית מוגדרת על ידי הממשלה הפדראלית, שבאמצעותן מנסים/מצליחים במרוצת השנים לשמור מחירי מינימום לתוצרת חקלאית עיקרית כגון: תירס, חיטה, סויה, אבקת חלב, חמאה, וכד'. בהקשר זה, יש לדעת ששנת התקציב הממשלתי בארה"ב מסתיימת בסוף ספטמבר. ישראל שונה מארה"ב? – תגידו אתם.

בארץ ובמיוחד מפתיע לטובה אחוז ההתעברות. סוף ציטוט. בהמשך המכתב מובא פירוט הנוקים העיקריים שייגרמו לענף מהעברת חלב מחורף לקיץ; ציטוט:

"להלן פירוט הנוקים לרפתות החלב:

1. ירידת תנובה ממוצעת לפרה בשנה;
2. ירידת רמות המוצקים בחלב (שומן חלבון);
3. ירידה באחוז ההתעברות;
4. עלייה בספירת התאים הסומטיים בחלב;
5. המלטות קשות ועקב כך הוצאות נוספות עבור תרופות, עבודת רופא ורפתנים;
6. עלייה ב-% יציאת פרות מהעדר;
7. אייבוע מלוא מכסות החלב ע"י היצרנים וכתוצאה מכך לחצים של משרדי הממשלה (חקלאות ואוצר) ליבוא חליפי של מוצרי חלב. סוף ציטוט.

מזה שנתיים רואים את מערכת הרפת בתזוית והנחתות בשיטת ה"זיג-זג" על יצרני החלב בארץ. התחילו ברפורמה והיום, שכבר ברור שבמרבית הסעיפים היא נכשלה, מבצעים למעשה מלחמת מאסף להצלתה. המשיכו בפרסים גבוהים לתאים סומטיים, אשר בהמשך ביטלו אותם כמעט לחלוטין (ראה הנחיות לשנת 2001). רצו לעשות תוכנית מהפכנית של העברת חלב מחורף לקיץ בעזרת מחיר דיפרנציאלי בשנת 2001 ונסוגו מהתכנית. על כך נאמר: "מה השכילו חכמינו בתקנותיהם".

אולי הגיע הזמן שחברינו המובילים את הענף בהתאחדות מגדלי בקר ובמועצת החלב יקשיבו וישתפו ויתייחסו יותר ליצרני החלב מהשטח לפני קבלת החלטות. אולי הגיע הזמן לחזור לשפיות ולחזור לדרישות הרפתנים ונציגיהם כפי שהועלו כבר עשרות בשנים. דרישה ראשונה וחשובה ביותר כדרישה אולטימטיבית:

א. ייצור כל צריכת החלב בארץ על ידי יצרני החלב המקומיים.